

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

วิชาประวัติศาสตร์ ส21104

ชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นางนฤมล นิลกรรณ

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนนบพิตรวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ส21104 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำขึ้น โดยศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถได้เรียนรู้ด้วยตนเองได้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ ได้จัดทำเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้สอนในชั่วโมงเรียน ใช้สอน ซ้อมเสริม และเป็นสื่อสำหรับให้นักเรียนนำมาเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ส21104 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 10 ชุด ทุกชุดได้ผ่านการทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องและพัฒนาตามคำแนะนำและเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้มีคุณภาพยิ่งขึ้น หลังจากนั้นได้ทำการเผยแพร่ไปยังครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนนบพิตวิทยา

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ และคุณครูทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอแนะ จนทำให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จด้วยดี

นางนฤมล นิลกรรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจง	1
คำชี้แจงสำหรับครู	2
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	3
บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน	4
ลำดับขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน	5
แบบทดสอบก่อนเรียน	6
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	9
มาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์	10
บัตรคำชี้แจง	10
บัตรเนื้อหาที่ 1 เรื่องความเป็นมาก่อนการสถาปนาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี	11
บัตรคำถามที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาก่อนการสถาปนาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี	12
บัตรเฉลยที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาก่อนการสถาปนาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี	13
บัตรเนื้อหาที่ 2 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	14
บัตรคำถามที่ 2 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	15
บัตรเฉลยที่ 2 เรื่องการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	16
บัตรเนื้อหาที่ 3 เรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	17
บัตรคำถามที่ 3 เรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	18
บัตรเฉลยที่ 3 เรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	19
บัตรเนื้อหาที่ 4 เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย	20
บัตรคำถามที่ 4 เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย	21
บัตรเฉลยที่ 4 เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย	22
บัตรเนื้อหาที่ 5 เรื่อง พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย	23
บัตรคำถามที่ 5 เรื่อง พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย	24
บัตรเฉลยที่ 5 เรื่อง พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย	25
แบบทดสอบหลังเรียน	26
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	29
บรรณานุกรม	30

คำชี้แจง

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ส21104 ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ส21104 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำขึ้น 10 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ชุดที่ 2 เรื่อง พัฒนาการด้านการเมืองการปกครองสมัยสุโขทัย

ชุดที่ 3 เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

ชุดที่ 4 เรื่อง พัฒนาการด้านสังคมสมัยสุโขทัย

ชุดที่ 5 เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมสมัยสุโขทัย

ชุดที่ 6 เรื่อง พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยสุโขทัย

ชุดที่ 7 เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

ชุดที่ 8 เรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย

ชุดที่ 9 เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชุดที่ 10 เรื่อง แหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับชุดนี้ เป็นชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ใช้เวลาในการศึกษาจำนวน 1 ชั่วโมง ใ้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

คำชี้แจงสำหรับครู

1. ศึกษาคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ส21104
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้เข้าใจ
2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ได้จัดไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้
3. จัดชั้นเรียนให้เหมาะกับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ศึกษาเนื้อหาที่จะสอนให้ละเอียดก่อนนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้
5. ก่อน-หลังเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน
6. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
อย่างชัดเจน
7. การสอนได้แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ
 - ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - ชั้นสอน
 - ชั้นสรุป
8. ขณะนักเรียนประกอบกิจกรรมครูไม่ควรพูดเสียงดัง หากมีอะไรต้องพูดควรพูด
เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
9. ครูควรดูการร่วมกิจกรรมของนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิด หากพบนักเรียนคนใดมี
ปัญหาให้ช่วยเหลือทันที
10. กำหนดเวลาประกอบกิจกรรมให้ชัดเจน เน้นให้นักเรียนทุกคนเก็บชุดกิจกรรมการ
เรียนรู้ของตนไว้ในสภาพที่เรียบร้อย
11. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน
12. หลังเรียนเสร็จครูเก็บกระดาษคำตอบ นำผลไปเปรียบเทียบความก้าวหน้าของ
ผู้เรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน แล้วฟังคำอธิบายในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เข้าใจถ้ามีปัญหาให้ซักถามได้ทันที
2. ก่อนศึกษาเนื้อหาจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้กระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้พร้อมทั้งตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยเพื่อวัดความรู้เดิมก่อนเรียน
3. อ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
4. นักเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้จากบัตรเนื้อหาแล้วตอบคำถามในบัตรคำถามโดยศึกษาและตอบคำถามให้ครบตามลำดับพร้อมทั้งตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย
5. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
6. นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ไม่ดูเฉลยก่อนทำกิจกรรม
7. ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยให้ปรึกษาครูผู้สอน
8. ไม่เขียนข้อความใดๆ ลงในชุดกิจกรรมการเรียนรู้
9. นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งครูผู้สอนหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว

บทบาทของครู

1. แนะนำการใช้ชุดการสอนแก่นักเรียนอย่างละเอียดและชัดเจน
2. นำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรม
3. ดูแลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
4. คอยให้คำแนะนำ ปรีกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา

บทบาทของนักเรียน

ให้นักเรียนเลือกประธานกลุ่ม และเลขานุการ โดยมีบทบาทดังนี้

ประธานกลุ่มมีหน้าที่ ดังนี้

1. อ่านบัตรคำสั่งให้สมาชิกฟัง
2. ควบคุมดูแลการปฏิบัติกิจกรรมภายในกลุ่ม
3. ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำกิจกรรม และเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ จัดเก็บให้เรียบร้อย
4. เป็นผู้นำในการทำกิจกรรม
5. เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอน เมื่อมีปัญหา หรือข้อสงสัย

เลขานุการ มีหน้าที่ดังนี้

1. บันทึกข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรม
2. เป็นผู้นำอภิปรายกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม มีหน้าที่ดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และทันตามเวลาที่กำหนด
2. ตั้งใจทำกิจกรรมและตอบคำถามอย่างเต็มความสามารถ
3. ช่วยเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้เรียบร้อยเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ
4. ขนະปฏิบัติกิจกรรมห้ามส่งเสียงดัง หรือทำกิจกรรมใด ๆ อันเป็นการรบกวนผู้อื่น

ลำดับขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน

ศึกษาเนื้อหาจากบัตรเนื้อหา

ตอบคำถามจากบัตรคำถาม

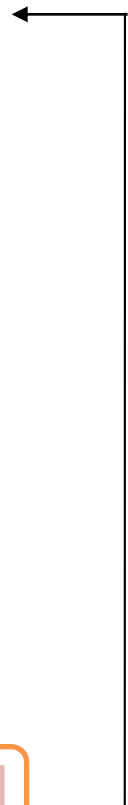
ทดสอบหลังเรียน

ตรวจคำตอบ

ผ่านเกณฑ์

ไม่ผ่านเกณฑ์

ศึกษาชุดต่อไป

แบบทดสอบก่อนเรียน
พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
ชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำชี้แจง : ข้อสอบมี 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. อาณาจักรสุโขทัยก่อตั้งขึ้นในช่วงเวลาใด
 - ก. ต้นพุทธศตวรรษที่ 16
 - ข. ต้นพุทธศตวรรษที่ 17
 - ค. ปลายพุทธศตวรรษที่ 18
 - ง. ปลายพุทธศตวรรษที่ 19
2. ก่อนการสถาปนารุงสุโขทัย เดิมมีผู้นำคนไทยปกครองอยู่ก่อนมีชื่อว่าอย่างไร
 - ก. พ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนศรีนาวนำถม
 - ง. พ่อขุนบางกลางหาว
3. ปัจจัยภายในที่ทำให้การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยทำได้สำเร็จคือปัจจัยใด
 - ก. ขอมเสื่อมอำนาจ
 - ข. บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ ทำให้ที่ตั้งมีความเหมาะสม
 - ค. คนไทยในแคว้นต่างๆ ยอมรับอำนาจของแคว้นสุโขทัย
 - ง. กษัตริย์สุโขทัยอ่อนน้อมต่ออาณาจักรขอมทำให้ปลอดภัยจากขอม
4. ราชวงศ์สุโขทัยที่ปกครองกรุงสุโขทัย คือราชวงศ์ใด
 - ก. ราชวงศ์จักรี
 - ข. ราชวงศ์อู่ทอง
 - ค. ราชวงศ์พระร่วง
 - ง. ราชวงศ์บ้านพลูหลวง

5. ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์สุโขทัยคือใคร
 - ก. พ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนศรีนาวนำถม
 - ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
6. ขอมสบาดโขลญลำพงคือใคร
 - ก. ขุนนางขอม
 - ข. กษัตริย์ขอม
 - ค. ราษฎรขอม
 - ง. พระสงฆ์ขอม
7. ก่อนการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ดินแดนในบริเวณนี้เคยตกอยู่ใต้อำนาจของชาติใด
 - ก. มอญ
 - ข. ขอม
 - ค. ญวน
 - ง. พม่า
8. ผู้นำคนไทยที่ร่วมขับไล่ขอมออกจากสุโขทัยได้สำเร็จคือ
 - ก. พ่อขุนมั่งรายกับพ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนผาเมืองกับพ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนมั่งราย
 - ง. พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมือง
9. กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์พระร่วงคือใคร
 - ก. พระมหาธรรมราชาที่ 2
 - ข. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)
 - ค. พระมหาธรรมราชาที่ 4 (บรมปาล)
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสลือไทย)
10. ปัจจัยภายนอกที่ทำให้การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยทำได้สำเร็จคือ
 - ก. ขอมเสื่อมอำนาจ
 - ข. คนไทยมีความสามัคคี
 - ค. คนไทยรักความเป็นอิสระ
 - ง. คนไทยมีผู้นำที่มีความสามารถ

กระดาษคำตอบ ก่อนเรียน - หลังเรียน

ก่อนเรียน

หลังเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดที่ 1
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ชื่อ - สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนเต็ม	10
คะแนนที่ได้	

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
ชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ข้อที่	คำตอบ
1	ค. ปลายพุทธศตวรรษที่ 18
2	ค. พ่อขุนศรีนาวนำถม
3	ข. บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ ทำให้ที่ตั้งมีความเหมาะสม
4	ค. ราชวงศ์พระร่วง
5	ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
6	ก. ขุนนางขอม
7	ข. ขอม
8	ง. พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมือง
9	ค. พระมหากษัตริย์ราชที่ 4 (บรมपाल)
10	ก. ขอมเสื่อมอำนาจ

พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

ชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย
ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.1/2 วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่างๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความเป็นมาและการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้
3. บอกพระนามและลำดับพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยได้

บัตรคำสั่ง

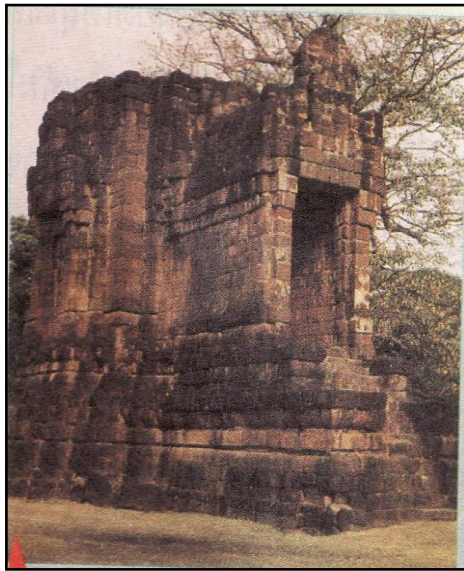
อ่านบัตรคำสั่งแผ่นนี้ แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. อ่านบัตรเนื้อหา
2. อ่านบัตรคำถามแล้วตอบคำถามลงในบัตรคำถาม
3. ตรวจสอบคำตอบจาก “บัตรเฉลย” หากข้อใดนักเรียนตอบคำถามผิดให้ศึกษาบัตรเนื้อหาใหม่ แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง

บัตรเนื้อหา 1

เรื่อง ความเป็นมาก่อนการสถาปนาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี

สภาพชุมชนเดิมก่อนการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ภาพศาลตาผาแดง ที่มา: สุพน ทิมอ่ำ
วิริยะ บุญยะนิวาสน์, มปป., หน้า 47.

ก่อนการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยในปี พ.ศ. 1792 ในพื้นที่ที่ตั้งของกรุงสุโขทัย เคยเป็นชุมชนโบราณที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน จากหลักฐานทางด้านโบราณคดี ได้แก่ พระปรางค์ที่วัดพระพายหลวง จังหวัดสุโขทัย พอจะสันนิษฐานได้ว่า ดินแดนในแถบนี้เคยถูกอาณาจักรเขมรโบราณซึ่งมีความยิ่งใหญ่ได้ขยายอิทธิพลเข้ามาปกครองมีชุมชนหลายแห่งในบริเวณนี้ เช่น ชุมชนชาวสยาม ชาวลาว และชาวมอญ เพราะปรากฏหลักฐานโบราณสถานศิลปะขอม สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เกิดก่อนสุโขทัย เช่น ศาลตาผาแดง พระปรางค์ที่วัดศรีสวาย พระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ที่อำเภอศรีสขณาสัย จังหวัดสุโขทัย เป็นต้น

บัตรคำถามที่ 1

เรื่อง ความเป็นมาก่อนการสถาปนาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (5 คะแนน)

อาณาจักรสุโขทัยสถาปนาในปี พ.ศ.
 ดินแดนในแถบนี้มีอาณาจักร.....เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่
 ในขณะนั้นได้ขยายอิทธิพลเข้ามาครอบครองซึ่งมีชุมชนโบราณหลายแห่ง
 มีชุมชน..... มีหลักฐานปรากฏที่เป็นโบราณสถาน
 ศิลปะเขมร ในสมัยกษัตริย์.....มีมาก่อนสุโขทัย
 โบราณสถานสำคัญ เช่น.....
เป็นต้น

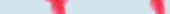
บัตรเฉลยที่ 1

เรื่อง ความเป็นมาก่อนการสถาปนาเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (5 คะแนน)

อาณาจักรสุโขทัยสถาปนาในปี พ.ศ. 1792
 ดินแดนในแถบนี้มีอาณาจักร.....เขมร.....เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่
 ในขณะนั้นได้ขยายอิทธิพลเข้ามาครอบครองซึ่งมีชุมชนโบราณหลายแห่ง
 มีชุมชน.....ชาวสยาม ชาวมอญ ชาวลาว.....มีหลักฐานปรากฏที่เป็นโบราณสถาน
 ศิลปะเขมร ในสมัยกษัตริย์.....พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 มีมาก่อนสุโขทัย
 โบราณสถานสำคัญ เช่น.....พระปรางค์วัดศรีสวาย.....
 พระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย.....เป็นต้น

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ที่มา : สุนท ทิมอ่ำ วิริยะ บุญยะนิवासัน, มปป., หน้า 47.

บัตรคำถามที่ 2

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (5 คะแนน)

1. อาณาจักรสุโขทัยสถาปนาขึ้นในพุทธศตวรรษที่
.....
2. ผู้นำคนไทยที่ขับไล่ขอมออกจากสุโขทัยได้สำเร็จคือ
.....
3. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เดิมชื่อ
.....
4. ราชวงศ์ที่ปกครองสุโขทัยคือ
.....
5. ขอมสวดโหลยลำพงคือ
.....

บัตรเฉลยที่ 2

เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (5 คะแนน)

1. อาณาจักรสุโขทัยสถาปนาขึ้นในพุทธศตวรรษที่
พุทธศตวรรษที่ 18
2. ผู้นำคนไทยที่ขับไล่ขอมออกจากสุโขทัยได้สำเร็จคือ
พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนกลางหา
3. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เดิมชื่อ
พ่อขุนบางกลางหา
4. ราชวงศ์ที่ปกครองสุโขทัยคือ
ราชวงศ์พระร่วง
5. ขอมสวดโหลญล่ำฟางคือ
ขุนนางขอม

บัตรเนื้อหา 3

เรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1. การมีขวัญและกำลังใจดีของประชาชน เนื่องจากมีผู้นำที่เข้มแข็งและมีความสามารถ การมีนิสัยรักอิสระ ไม่ชอบให้ผู้ใดมากดขี่ข่มเหง บังคับ
2. การขยายตัวของชุมชนสุโขทัย ตั้งแต่เดิมคงมีชุมชนเล็กๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณเมืองสุโขทัย มีทั้งชาวมอญ ขอม ละว้าหรือลัวะ ลาว รวมทั้งไทหรือคนไทยที่อพยพลงมาจากตอนใต้ของจีนจนเกิดการผสมผสานของวัฒนธรรม และมีการอพยพของคนไทยตั้งถิ่นฐานมากขึ้นเรื่อยๆ
3. บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ สุโขทัยมีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับริมแม่น้ำที่ไหลลงมาจากทางตอนเหนือลงสู่ตอนใต้ออกสู่ทะเล ทำให้ชาวสุโขทัยสามารถค้าขายกับแคว้นต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงและค้าขายกับชาวต่างชาติที่เดินทางมาทางทะเลได้ทั้งทางบกและทางน้ำ

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

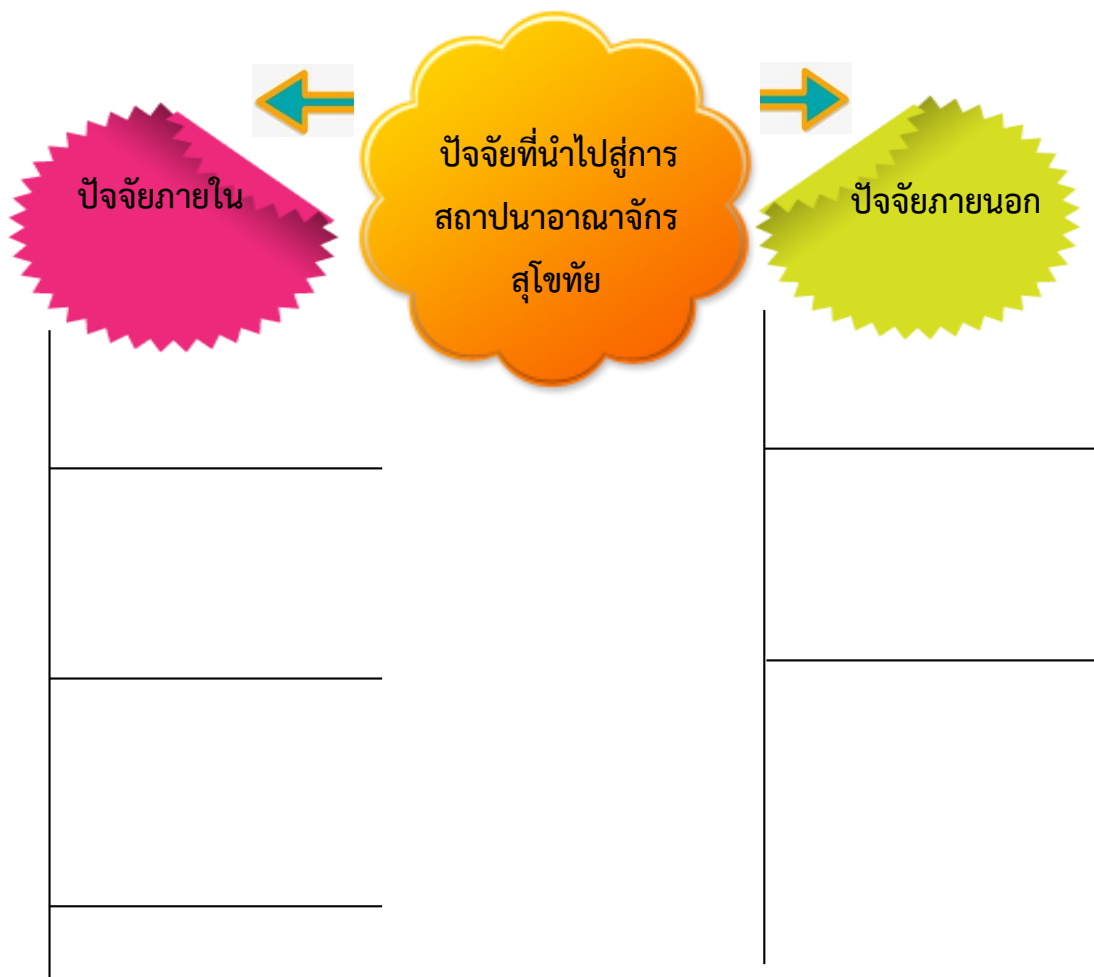
1. การเสื่อมอำนาจของขอมหลังจากพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 สิ้นพระชนม์ลง กษัตริย์องค์ต่อมาไม่สามารถรักษาอำนาจของตนเองในดินแดนที่ยึดครองมาได้ ทำให้หัวเมืองต่างๆ พากันตั้งตนเป็นอิสระ
2. คนไทยในแคว้นอื่นๆ ที่เคยตั้งตัวเป็นอิสระยอมรับอำนาจของแคว้นสุโขทัย

บัตรคำถามที่ 3

เรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

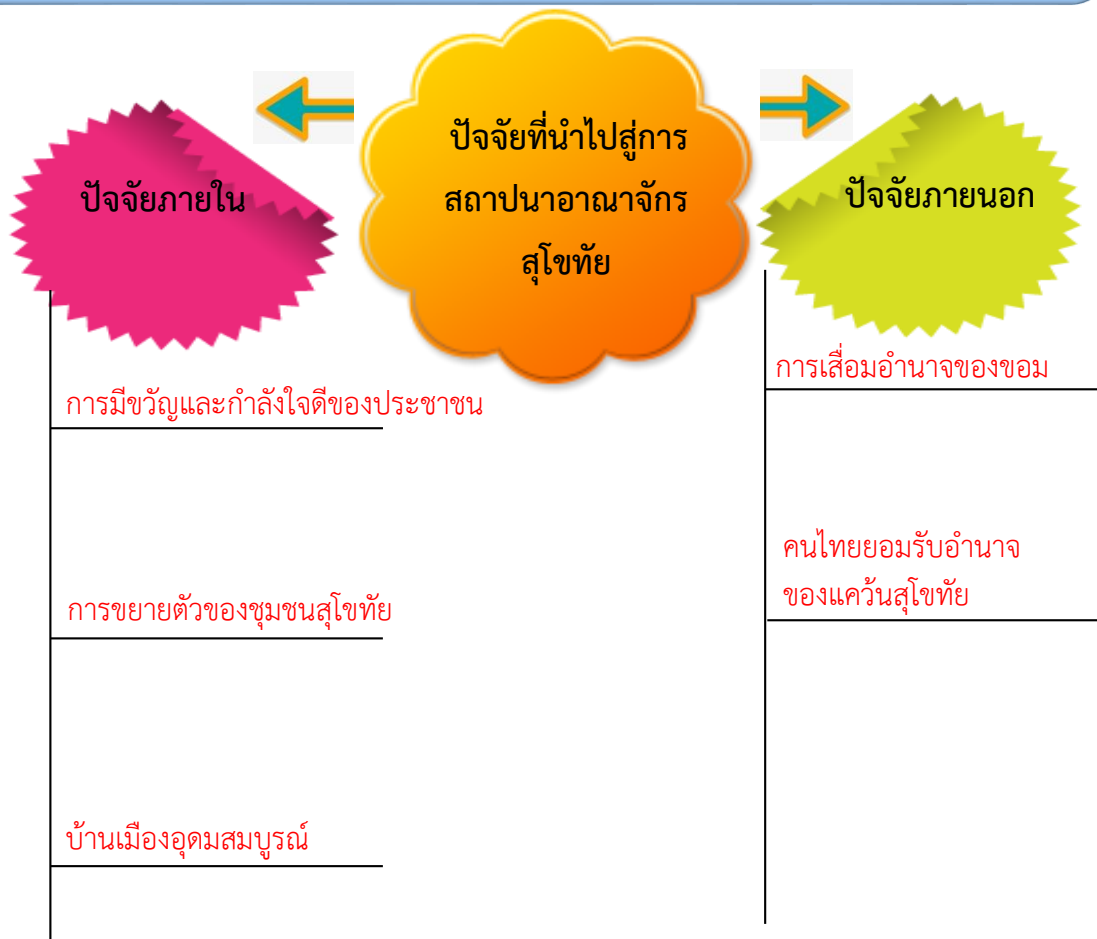
คำชี้แจง : ให้นักเรียนบอก “ ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ”
เป็นแผนผังความคิด (5 คะแนน)

บัตรเฉลยที่ 3

เรื่อง ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนบอก “ ปัจจัยที่นำไปสู่การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ”
เป็นแผนผังความคิด (5 คะแนน)

บัตรเนื้อหา 4

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

1. สภาพภูมิประเทศ ที่ประกอบด้วยที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ไหลผ่านจากเหนือลงใต้สู่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และไหลลงสู่ทะเล จึงเหมาะกับการดำรงชีพด้านเกษตรกรรมและการค้าขายทั้งภายในและภายนอก
2. สภาพภูมิอากาศ ตั้งอยู่ท่ามกลางเทือกเขาขนานทำให้อากาศไม่ร้อนจนเกินไป ประกอบกับมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่านจึงมีฝนตกชุกในฤดูมรสุม
3. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ของป่า รวมไปถึงแร่ธาตุต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในชุมชน
4. การคมนาคม สุโขทัยมีเส้นทางน้ำที่สามารถติดต่อทั้งทางเหนือและทางใต้ได้สะดวก ทำให้มีเส้นทางการค้าที่สำคัญ

ปัจจัยด้านอารยธรรม

สุโขทัยเกิดจากการรับวัฒนธรรมภายนอกที่เผยแพร่เข้ามาในสุโขทัยผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิมของไทยที่สำคัญก็มีทั้งศาสนา ภาษา การปกครอง กฎหมาย และศิลปกรรม โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสืบต่อกันมาในสมัยหลัง

บัตรคำถามที่ 4

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนบอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย (5 คะแนน)

ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย

บัตรเฉลยที่ 4

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนบอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย (5 คะแนน)

ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มีลักษณะ ดังนี้

1. สภาพภูมิประเทศตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่ม ที่มีแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน เหมาะกับการดำรงชีพด้านเกษตรกรรมและการค้าขายทั้งกับภายในและภายนอก
2. สภาพภูมิอากาศ สุโขทัยมีลักษณะอากาศที่ไม่ร้อนจนเกินไป มีฝนตกชุกในฤดูมรสุม
3. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ
4. การคมนาคม การเดินทางติดต่อค้าขายสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ

ปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อการพัฒนาการในสมัยสุโขทัย

ปัจจัยด้านอารยธรรม อารยธรรมต่างๆ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของชุมชนสุโขทัยทั้งในด้านศาสนา ภาษา การปกครอง กฎหมาย และศิลปกรรม อารยธรรมเหล่านี้ส่งผลทำให้อาณาจักรสุโขทัยรวมตัวกัน เป็นปึกแผ่น มีพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยว และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทยสืบต่อมา

บัตรเนื้อหา 5

เรื่อง พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย
พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย

ลำดับ	พระนาม	ปีครองราชย์
1.	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	ราว พ.ศ. 1792 – ปีใดไม่ปรากฏ
2.	พ่อขุนบานเมือง	ปีใดไม่ปรากฏ – พ.ศ. 1822
3.	พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	พ.ศ. 1822 – พ.ศ. 1841
4.	พระยาเลอไทย	พ.ศ. 1841 – ปีใดไม่ปรากฏ
5.	พระยাজัณณม	ปีใดไม่ปรากฏ – พ.ศ. 1890
6.	พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)	พ.ศ. 1890 – พ.ศ. 1911
7.	พระมหาธรรมราชาที่ 2	ระหว่าง พ.ศ. 1911 – 1917 ถึง พ.ศ. 1942
8.	พระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสลิไทย)	พ.ศ. 1942 – พ.ศ. 1962
9.	พระมหาธรรมราชาที่ 4 (บรมपाल)	พ.ศ. 1962 – พ.ศ. 1981

บัตรคำถามที่ 5

เรื่อง พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำอักษรหน้าข้อความด้านล่างใส่ลงใน (.....) หน้าข้อความ
ด้านบนให้สัมพันธ์กัน (5 คะแนน)

- (.....) 1. จำนวนพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย
- (.....) 2. พระมหากษัตริย์พระองค์แรก
- (.....) 3. พระมหากษัตริย์องค์สุดท้าย
- (.....) 4. พระมหากษัตริย์ที่มีพระนามลงท้ายมหาราช
- (.....) 5. พระมหาธรรมราชาที่ 1

ก. ลิไทย

ข. พ่อขุนรามคำแหง

ค. พระมหาธรรมราชาที่ 4

ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

จ. 9 พระองค์

ฉ. พระยาเลอไทย

ช. 10 พระองค์

บัตรเฉลยที่ 5

เรื่อง พระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนนำอักษรหน้าข้อความด้านล่างใส่ลงใน (.....) หน้าข้อความ
ด้านบนให้สัมพันธ์กัน (5 คะแนน)

- (...จ...) 1. จำนวนพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัย
- (...ง...) 2. พระมหากษัตริย์พระองค์แรก
- (...ค...) 3. พระมหากษัตริย์องค์สุดท้าย
- (...ข...) 4. พระมหากษัตริย์ที่มีพระนามลงท้ายมหาราช
- (...ก...) 5. พระมหาธรรมราชาที่ 1

ก. ลีไทย

ข. พ่อขุนรามคำแหง

ค. พระมหาธรรมราชาที่ 4

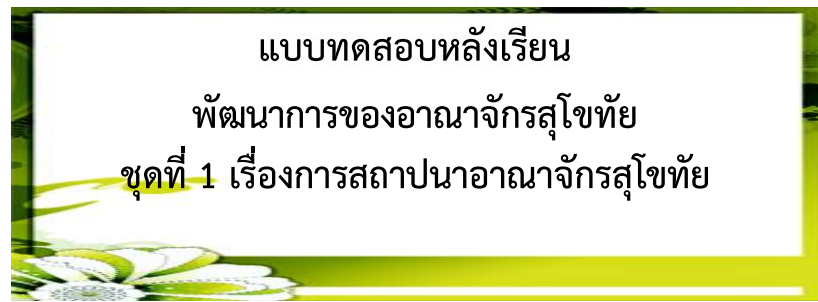
ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

จ. 9 พระองค์

ฉ. พระยา

ช. 10 พระองค์

คำชี้แจง : ข้อสอบมี 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์สุโขทัยคือใคร
 - ก. พ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนศรีนาวนำถม
 - ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
2. ปัจจัยภายนอกที่ทำให้การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยทำได้สำเร็จคือปัจจัยใด
 - ก. ขอมเสื่อมอำนาจ
 - ข. คนไทยมีความสามัคคี
 - ค. คนไทยรักความเป็นอิสระ
 - ง. คนไทยมีผู้นำที่มีความสามารถ
3. ผู้นำคนไทยที่ร่วมขับไล่ขอมออกจากสุโขทัยได้สำเร็จคือ
 - ก. พ่อขุนมั่งรายกับพ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนผาเมืองกับพ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนมั่งราย
 - ง. พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมือง
4. อาณาจักรสุโขทัยก่อตั้งขึ้นในช่วงเวลาใด
 - ก. ต้นพุทธศตวรรษที่ 16
 - ข. ต้นพุทธศตวรรษที่ 17
 - ค. ปลายพุทธศตวรรษที่ 18
 - ง. ปลายพุทธศตวรรษที่ 19

5. ปัจจัยภายในที่ทำให้การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยทำได้สำเร็จคือ
 - ก. ขอมเสื่อมอำนาจ
 - ข. บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ ทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม
 - ค. คนไทยในแคว้นต่างๆ ยอมรับอำนาจของแคว้นสุโขทัย
 - ง. กษัตริย์สุโขทัยอ่อนน้อมต่ออาณาจักรขอมทำให้ปลอดภัยจากขอม
6. ก่อนการสถาปนารุงสุโขทัย เดิมมีผู้นำคนไทยปกครองอยู่ก่อนมีชื่อว่าอย่างไร
 - ก. พ่อขุนผาเมือง
 - ข. พ่อขุนบานเมือง
 - ค. พ่อขุนศรีนาวนำถม
 - ง. พ่อขุนบางกลางหาว
7. ราชวงศ์สุโขทัยที่ปกครองกรุงสุโขทัย คือราชวงศ์ใด
 - ก. ราชวงศ์จักรี
 - ข. ราชวงศ์อู่ทอง
 - ค. ราชวงศ์พระร่วง
 - ง. ราชวงศ์บ้านพลูหลวง
8. ก่อนการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ดินแดนในบริเวณนี้เคยตกอยู่ใต้อำนาจของชาติใด
 - ก. มอญ
 - ข. ขอม
 - ค. ญวน
 - ง. พม่า
9. กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์พระร่วงคือใคร
 - ก. พระมหาธรรมราชาที่ 2
 - ข. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)
 - ค. พระมหาธรรมราชาที่ 4 (บรมปาล)
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสลือไทย)
10. ขอมสพาดโคลนล่ำพวงคือใคร
 - ก. ขุนนางขอม
 - ข. กษัตริย์ขอม
 - ค. ราษฎรขอม
 - ง. พระสงฆ์ขอม

กระดาษคำตอบ ก่อนเรียน - หลังเรียน

☐ ก่อนเรียน

☐ หลังเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดที่ 1
เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ชื่อ - สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนเต็ม	10
คะแนนที่ได้	

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
 พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย
 ชุดที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ข้อที่	คำตอบ
1	ง. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
2	ก. ขอมเสื่อมอำนาจ
3	ง. พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมือง
4	ค. ปลายพุทธศตวรรษที่ 18
5	ค. บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ ทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสม
6	ค. พ่อขุนศรีนาวนำถม
7	ค. ราชวงศ์พระร่วง
8	ข. ขอม
9	ค. พระมหากษัตริย์ 4 (บรมपाल)
10	ก. ขุนนางขอม

บรรณานุกรม

กนกวรรณ โสภณวัฒนวิจิตร. ชุดถาม - ตอบเสริมความรู้สาระประวัติศาสตร์ : ประวัติศาสตร์
สู่ขทัย. กรุงเทพฯ : สารคดี, 2554.

จกมล จันทมงคล และคณะ. หนังสือภาพชุดมหาราช - ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทที่ซ
ซึ่งทอยส์ จำกัด, 2544.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, 2553.

ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ. ประวัติศาสตร์ ม.1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2552.

ดนัย ไชโยธธา และศิริพร ดาบเพชร. สื่อการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.1
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2554.

บ้งอร ปิยะพันธ์. ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2558.

ปิยโรจน์ เลี้ยวไพโรจน์. คู่มือสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.1. กรุงเทพฯ :
พัฒนาศึกษา, 2548.

พลับพลึง คงชนะ. หนังสือเรียนสาระประวัติศาสตร์ ม.1 . กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544.

พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. ประวัติศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : สุขใจ, 2548.

ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ชั้น ม.1. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์,
2557.

ไพฑูรย์ มีสกุล และทวีศักดิ์ ล้อมลิ้ม. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ชั้น ม.1.
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์, 2553.

มานิตย์ นวลลออ และสมเกียรติ วันทะนะ. หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ชาติไทย ม.1. กรุงเทพฯ :
แม่ค, 2554.

ลักขณา คำตรง และคณะ. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :
แม่ค, 2545.

สุพน ทิมอ่ำ และวิริยะ บุญยะนิวาสน์. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ชั้น ม.1. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์, มปป..

